МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 року.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	**Основи образотворчого мистецтва**
Викладачі	доц. Бай І.Б.
Контактний телефон викладача	(0342) 570010, 0674160563
E-mail викладача	igor.bai@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС_90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: 2 години на тиждень (четвер, 16.00 год., 610 ауд.)

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Основи образотворчого мистецтва» спрямовано на підготовку майбутніх учителів початкових класів, здатних до розвитку творчої особистості учня; ознайомлює студентів зі специфікою відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функцією в суспільстві, історією художніх напрямків у мистецтві та методикою зображувальної діяльності учнів молодшого шкільного віку. Сприяє оволодінню студентами теорією і практикою художнього виховання учнів молодшого шкільного віку на заняттях з образотворчого мистецтва та на інших навчальних заняттях, формуванню у них готовності до розвитку творчих здібностей учнів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка майбутніх учителів початкових класів до виконання завдань художньо-естетичного виховання й навчання молодших школярів згідно з ОПП підготовки бакалаврів галузевого Державного стандарту вищої педагогічної освіти; формування у студентів базового понятійно-категорійного, теоретичного і методологічного апарату тощо.

Основними цілями вивчення дисципліни є: формування у студентів готовності застосовувати знання про методику навчання дітей окремим питанням програми; до самостійної розробки систем навчальних завдань із підготовки до введення нового навчального матеріалу, ознайомлення з ним та формування відповідних умінь та навичок; готовність до реалізації здобутих знань та вмінь під час моделювання занять з образотворчого мистецтва за наявності будь-якого навчально-методичного комплекту; ознайомлення студентів із технологіями формування належних художньо-графічних компетентностей у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові) компетентності:
СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.
СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.
СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.
СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.
СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.
СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.
СК-13. Здатність до формування у здобувачів початкової освіти інфомедійної грамотності, критичного мислення та умінь аналізувати медійну інформацію.
СК-14. Здатність здійснювати професійну діяльність в умовах регіонального

освітнього середовища

Програмні результати навчання:

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-18. Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи

5. Організація навчання	
Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	013 – Початкова освіта	Другий	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни	
Тема	кількість год.

	лекції	Практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Теоретичні основи викладання образотворчого мистецтва в початковій школі та ЗДО. Основи образотворчої грамоти. Етапи розвитку дитячого малюнка.	2	2	6
Тема 2. Вплив образотворчої діяльності на розвиток дітей молодшого шкільного та дошкільного віку Підготовка майбутнього педагога до керівництва образотворчою діяльністю дітей.	2	2	6
Тема 3. Вимоги до матеріалів та обладнання для образотворчої діяльності дітей. Теоретико-методологічні засади викладання ОМ в початкових класах та в ЗДО.	2	4	12
Тема 4. Зміст, форми та методи керівництва образотворчою діяльністю дошкільників та учнів початкових класів.	2	4	12
Тема 5. Вікові можливості й послідовність оволодіння образотворчою діяльністю дітей в молодшому шкільному віці. Художньо-естетичний розвиток дітей дошкільного віку засобами образотворчої діяльності.	2	4	12
Тема 6. Організаційно-методичні основи викладання образотворчого мистецтва. Практичні аспекти підготовки до проведення занять з образотворчого мистецтва в ЗДО.		4	12
ЗАГ.:	10	20	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів (50 відсотків). Залік - 100 балів (50 відсотків).
Вимоги до письмових робіт	Студент повинен виконати підсумкову контрольну (тестову) роботу для перевірки сформованої фахової компетентності, що складається з теоретичних питань, практичних завдань та творчої роботи.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 100 балів. До практичних занять студенти готують практичні завдання у письмовій формі (рукописні чи друковані) та презентують їх за допомогою мультимедійних пристроїв.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов’язковим є виконання індивідуальних практичних завдань з використанням цифрових технологій за темою.
Підсумковий контроль	Залік. Форма здачі: письмово.

7. Політика навчальної дисципліни

Виконання завдань, пропуски та відпрацювання

Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентацій результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному студенту і кожній студентці індивідуально.

Неприпустимі плагіат та списування. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов’язковим, що перевіряється за допомогою тестування. Практичні самостійні завдання кожен студент повинен виконати обов’язково. Консультації до виконання самостійної роботи можна отримати щосереди в аудиторії 610.

8. Рекомендована література

1. Качак Т., Круль Л., Бай І. Веб-квест як засіб інтеграції мовно-літературної та мистецької освіти студентів ЗВО. *Перспективи та інновації науки. Серія "Педагогіка". Серія "Психологія". Серія "Медицина ".* 2025. Вип. 7(53). С. 461 - 473. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-7(53)-461-473
2. Lemko, H., Kachak, T., Voroshchuk, O., Didukh, I., Mochan, T. & Bai, I. (2021). Formação de valores morais nos alunos: métodos eficazes do diagnostico. *Laplage Em Revista*. 7(3B). p.556–568. https://doi.org/10.24115/S2446-6220202173B1597p.556-568
3. Klepar, M., Khomyak, H., Kurkina, S., Ishchenko, L., Bai, I., Lashkul, V., & Bida O. (2022). Application of Art Therapy with Usage of Distance Education in the Process of Specialists Professional Training. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 22(9). p.251–257.DOI:https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.35. http://paper.ijcsns.org/07_book/202209/20220935.pdf
4. Lutsan N., Struk A., Barylo S.,Bai I., Varvaruk M.(2020). Lexical and folk knowledge competence as a component of future primary school teachers professiona.l speech.*Revista Inclusiones*. Volumen 7. Numero Especial Abril/Junio. 2020. pp. 367–378.
5. Бай І., Максименко Н., Салига Н. Системний підхід до процесу формування креативної компетентності майбутніх педагогів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка.* 2021. 40. С.192–199.
6. Бай І., Барило С., Максименко Н. Міжпредметна інтеграція як засіб розвитку пізнавальної активності молодших школярів. *Імідж сучасного педагога.* № 3 (204). 2022. С.115–120.
7. Бай І., Романишин Р., Хімчук Л. (2021). Організація фахової підготовки майбутнього вчителя засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Випуск 31. 2021/11/26. С.367–375.
8. Образотворче мистецтво. 1-7 класи: теорія навчання, календарно-тематичне планування, основні поняття з образотворчого мистецтва: Навч.-метод. посібник для вчителів / Полякова Г.А. та ін.; за ред. Полякової Г.А. Харків: «Скорпіон», 2001. 160 с.
9. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі / Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Підручник. За заг. ред. Г.В.Сухорукової.Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с.

Допоміжні джерела:

10. Антонович Є.А., Проців В.І., Свид С.П. Художні техніки у школі : навч.-метод. Посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 312 с.
11. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.Дичковська. Київ, 2014. 352 с.
12. Масол Л.М. Ігрові художньо-педагогічні технології у процесі викладання інтегрованого курсу „Мистецтво” . *Початкова школа*. 2007. №1. С.46–55.
13. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. 1-2 класи. *Нова українська школа* : вебсайт. URL: http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1tipova-osvitnya-programa-rozroblena-pid-kerivnitstvom-oya-savchenko.docx (Дата звернення: 21.04. 2019)
14. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. 1-2 класи. *Нова українська школа* : вебсайт. URL: http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1tipova-osvitnya-programa-rozroblena-pid-kerivnitstvom-oya-savchenko.docx (Дата звернення: 21.04. 2019)
15. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. 3-4 класи. *Нова українська школа :* вебсайт. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/10/tipova-osvitnya-programa-3-4-klas-proekt-1.docx (Дата звернення: 21.04. 2019)
16. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. Цикл І. *Нова українська школа :* вебсайт. URL: http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/tipovaosvitnyaprograma-1.doc (Дата звернення: 21.04. 2019)
17. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. Цикл ІІ. *Нова українська школа :* вебсайт. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/10/programa-3-4-proekt-2.doc (Дата звернення: 21.04. 2019)

Викладач_____Ігор БАЙ